

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum incontinentia pertineat ad animam, vel ad corpus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

temperato. Et hoc modo debilitas concupiscentiæ auget meritum, ratione suæ causæ, magnitudo verò minuit.

Ad tertium dicendum, quòd voluntas propinquior est rationi quàm vis concupiscibilis. Vnde bonum, rationis, ex quo virtus laudatur, maius esse ostenditur ex hoc quòd pertingit non solum vsque ad voluntatem, sed etiam vsque ad vim concupiscibilem, quòd accidit in eo qui est temperatus; quàm si pertingat solum ad voluntatem, vt accidit in eo qui est continens.

QVÆST. CLVI.

De incontinentia, in quatuor articulos diuisa.

Postea considerandum est de incontinentia.

- ¶ Et circa hoc quærentur quatuor.
- ¶ Primo, vtrum incontinentia pertineat ad animam vel ad corpus?
- ¶ Secundo, vtrum incontinentia sit peccatum?
- ¶ Tertio, de comparatione incontinentiæ ad intemperantiam.
- ¶ Quarto, quis sit turpior, vtrum incontinens iræ, vel incontinens concupiscentiæ?

ARTIC. I.

Vtrum incontinentia pertineat ad animam, an ad corpus?

758

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd incontinentia non pertineat ad animam, sed ad corpus. Diuersitas enim sexuum non ex parte animæ, sed ex parte corporis est. Sed diuersitas sexuum facit diuersitatem circa incontinentiam. Dicit enim Philosophus in 7. Ethic. quòd mulieres non dicuntur, neque continentes, neque incontinentes. Ergo incontinentia non pertinet ad animam, sed ad corpus.

¶ 2 Præterea, Id quod pertinet ad animam, non sequitur corporis complexiones. Sed incontinentia sequitur corporis complexiones. Dicit enim Philos. in 7. Ethic. quòd maximè acuti, id est, cholericis, & melancholicis, secundum effrænatam concupiscentiam sunt incontin-

c. 5. parū ante me. to. 5.

c. 7. ad f. to. 5.

incontinentes. Ergo incontinentia pertinet ad corpus.

¶ 3 Præterea, Victoria magis pertinet ad eum qui vincit, quàm ad eum qui vincitur. Sed ex hoc dicitur aliquis esse incontinens, quòd caro concupiscens aduersus spiritum, superat ipsum. Ergo incontinentia magis pertinet ad carnem quàm ad animam.

SED contra est, quòd homo differt à bestijs, principaliter secundum animam. Differt autem secundum rationem continentia & incontinentia. Bestias enim dicimus, neque continentes neque incontinentes, vt patet per Philosophum in 7. Ethic. * Ergo incontinentia maximè est ex parte animæ.

c. 3. à me.
et c. 6. de
clinando
ad p. 10. 5

RESPONDEO dicendum, quòd vnumquodque attribuitur magis ei quod est causa per se, quàm ei quod solam occasionem præstat. Id autem quod est ex parte corporis, solam occasionem præstat incontinentia. Ex dispositione enim corporis potest contingere, quòd insurgant passiones vehementes in appetitu sensitiuo, qui est virtus corporis organici. Sed huiusmodi passiones quantumcumque vehementes, non sunt sufficiens causa incontinentia: sed occasio sola, eo quòd durante vsu rationis semper homo potest passionibus resistere. Si verò passiones adeo insurgant, quòd totaliter auferant vium rationis, sicut accidit in his qui propter vehementiam passionum amentiam incurrunt: non remanebit ratio continentia, neque incontinentia: quia non saluatur in eis iudicium rationis, quod continens seruat, & incontinens deserit. Et sic relinquitur quòd per se causa incontinentia sit ex parte animæ, quæ ratione passionibus non resistit. Quod quidem fit duobus modis, vt

c. 7. non
procul a
fin 10. 5.

Philosophus dicit in 7. Ethic. * Vno modo, quando anima passionibus cedit, antequam ratio consideret, quæ quidem vocatur irrefrenata incontinentia, vel præuolatio. Alio modo, quando non permanet homo in his quæ consiliata sunt: eo quòd debilitet est firmatus in eo quod ratio iudicauit. Vnde & hæc incontinentia vocatur debilitas. Et sic patet quòd incontinentia

incontinentia principaliter ad animam pertinet.

Ad primum ergo dicendum, quod anima humana est corporis forma: & habet quasdam vires corporeis organis videntes, quarum operationes aliquid conferunt etiam ad illa opera animae, quae sunt sine corporeis instrumentis, id est ad actum intellectus & voluntatis, in quantum scilicet intellectus à sensu accipit, & voluntas impellitur à passione appetitus sensitivi. Et secundum hoc, quia femina secundum corpus habet quamdam debilem complexionem, sit ut in pluribus, quod & etiam debiliter inhaereat quibuscumque inhaeret: & si raro in aliquibus aliter accidat, secundum illud Prou. vlt. Mulierem fortem quis inueniet? Et quia id quod est paruum vel debile, reputatur quasi nullum: inde est quod Philof. * loquitur de mulieribus quasi non habentibus iudicium rationis firmum: quamuis in aliquibus mulieribus contrarium accidat. Et propter hoc dicit, quod mulieres non dicimus continentes: quia non dicuntur quasi habentes solidam rationem, sed ducuntur quasi de facili sequentes passiones.

loco citato in arg.

Ad secundum dicendum, quod ex impetu passionis contingit quod aliquis statim passionem sequatur ante consilium rationis. Impetus autem passionis provenire solet, vel ex velocitate, sicut in cholericis: vel ex vehementia, sicut in melancholicis qui propter terribilem complexionem vehementissimè inflammantur: sicut è contrario contingit quod aliquis non persistat in eo, quod consiliatum est, ex eo quod debiliter inhaeret propter mollitiem complexionis, ut de mulieribus dictum est *. Quod etiam videtur in phlegmaticis contingere propter eandem causam; sicut etiam in mulieribus.

in solut. praeced.

Hæc autem accidunt in quantum ex complexione corporis datur aliqua incontinentiae occasio: non autem causa sufficiens, ut dictum est *.

in corpore art.

Ad tertium dicendum, quod concupiscentia carnis in eo qui est incontinens, superat spiritum, non ex necessitate, sed per quamdam negligentiam spiritus non resistens fortiter.

Sec. Sec. Vol. IIj.

X A R-